

Arosuohaukka *Circus macrourus* vanha koiras, 13.4.2009 Kirkkonummi. Kuva: PETTERI HYTÖNEN

Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2009

Eelis Rissanen, Pirkka Aalto, Kimmo Järvinen, Petteri Lehikoinen & Pertti Renvall

Pikkuharvinaisuuskatsauksessa 2009 esitellään 45 lajia, jotka on lajiteltu niiden luonnonvaraisuusluokkaa kuvaavan ns. AERC-kategorian mukaan. Vuoden osalta mieleen jäävät jalohaikaran ja mustahaikaran runsaat esiintymiset. Arosuo- ja niittysuohaukka esiintyivät myös runsaina ja lajipari aiheuttaa vuosi vuodelta yhä suurempia haasteita määrityksen kannalta. Pikkukiljukotkia havaittiin taas niukasti, samoin pikkukajavia. Tunturipöllön määrät ovat näyttäneet vuosi vuodelta vähenevän. Kuningaskalastajien määrät ovat taas viime vuosina olleet nousussa. Mehiläissyöjä esiintyi katsausvuonna ennätysmäisen runsaana. Isokirvisen ja sitruunavästäräkin osalta vuosi oli hyvä, hippiais- ja taigauunilinnun osalta heikko. Katsauslajeista sininärheä ja punakottaraista ei havaittu lainkaan vuonna 2009. Edellisvuoden katsaukseen verrattuna lajeista on pudotettu pois virtavästäräkki, joka näyttää olevan säännöllinen pesijä tietyissä elinympäristöissä.

Katsausta on nyt julkaistu 11 vuoden ajan ja tänäkin aikana on monien lajien kohdalla havaittu tapahtuneen melkoisia muutoksia. Lajilista on pidentynyt ja muuttunut melkoisesti alkuperäisestä. Tiira-havaintojärjestelmän ansiosta pikkuharvinaisuuskatsauksista on saatu aiempaa kattavampia. Toisaalta havaintojen lisääntynyt määrä on myös tuonut lisätyötä ja uusia ongelmia. Tiirasta otettu listaus ei kerro lajista välttämättä koko totuutta. Kaikki Tiirasta listatut havainnot eivät välttämättä ole julkaisukelpoisia. Varsinkin ARK-lajien osalta on valitettavan monen lajin kohdalla puutteita. Havainnot ilmoitetaan kyllä Tiiraan, mutta niitä ei ilmoiteta ARK:lle. Tämä vääristää joidenkin lajien esiintymiskuvaa niin, että todellista valtakunnallista määrää on jopa vaikea arvioida.

Pikkuharvinaisuuskatsauksessa pyrimme noudattamaan yhteistä linjaa RK-katsauksien kanssa. Havaintoja saatiin kaikilta paikallisyhdistyksiltä. Katsauksessa olevat ARK-lajit ovat kunkin alueyhdistyksen ARK:n hyväk-

symiä. Lajinimen ja tieteellisen nimen jälkeen suluissa oleva luku kertoo Suomessa havaittujen yksilöiden määrän vuonna 2009. Valtakunnallista yhteismäärää laskettaessa havaintojen päällekkäisyydet on pyritty karsimaan. Mikäli havaintoja on ollut vähän (yleensä enintään 15), ne on julkaistu kaikki. Esiintymistä on pyritty kuvaamaan myös sanallisesti. Joidenkin lajien osalta on lisätty myös alueelliset karttakuvat. Lukumäärissä on pyritty poistamaan eri yhdistysten välisiä päällekkäisyyksiä; tämän takia näistä lukumääristä yhteenlaskettu summa on joissakin tapauksissa valtakunnallista summaa suurempi.

Katsauksen oikolukuun osallistui alueariteettikomitean jäseniä sekä havaintoja katsaukseen toimittaneita aluevastaavia. Oikoluvun ansioista monia virheitä saatiin korjattua. Kiitokset kaikille korjauksia lähettäneille.

Katsauksen työnjako oli seuraava: Eelis Rissanen toimitti työryhmälle havaintoai-

neiston koostettuna koko Suomesta sekä koosti katsauksen ja kirjoitti englanninkielisen yhteenvedon sekä lajeista mustajoutseen ja morsiosorsan. Kimmo Järvinen kirjoitti osuuden lumihanhesta mustahaikaraan sekä mandariinisorsan, Pertti Renvall osuuden arosuohaukasta riuttatiiraan, Pirkka Aalto osuuden pikkuruokista sitruunavästäräkkiin sekä tiibetinhannen ja Petteri Lehikoinen osuuden mustapäätaskusta keltahempoon.

Lyhenteet ja merkintätavat

Lyhenteinä on käytetty havaintojen ilmoitusohjeiden mukaisia lyhenteitä. Tarkka ikä on merkitty kalenterivuosina: 1kv = kuluvana kalenterivuotena syntynyt, 2kv = edellisellä kalenterivuotena syntynyt, +1kv = ennen kuluvaa kalenterivuotta syntynyt. Muita ikälyhenteitä: juv = nuori lintu ensimmäisessä täydellisessä höyhenpuvussa, subad = vanhempi kuin nuorimman ikäluokan lintu, muttei vielä aikuisen puvussa, imm = ei vielä aikuisen puvussa, ad = aikuinen.

Muita lyhenteitä: jp = juhlapukuinen, tp = talvipukuinen, vp = vaihtopukuinen, k = koiras, n = naaras, n-puk = naaraspuukuinen, pull = pesäpoikanen, Ä = laulava, r = renkastettu, p = paikallinen, m = muuttava, a = parvi, a5 = viiden parvi, 5a = viisi parvea, kiert = kiertelevä.

Katsauksessa on käytetty vuonna 2009 käytössä olleita kuntien nimiä. Havainnoijien osalta on ARK-lajien kohdalla mainittu vain kaavakkeissa mainitut havainnoijien nimet. Muiden lajien osalta on poimittu nimet havainnoijalistasta ilmoitetussa järjestyksessä. Jotta katsaus ei pitenisi liikaa, olemme julkaisseet enintään neljä nimeä. Tiirassa olevien lajien havainnoijakooneissa olisi tämän takia tärkeä laittaa ensimmäiseksi linnun löytäjän nimi, mikäli asia on tiedossa. Pikkuharvinaisuustyöryhmä pahoittelee, jos katsaukseen kuuluvia nimiä on jäänyt mainitsematta.

Alueitten havaintosummissa Apuksen ja Hakin havainnot on yhdistetty Tringan aineistoon, VLH:n havainnot PiLY:n ja RHLH:n havainnot PLY:n aineistoon.

Lajien esiintyminen

Kategoria A

Lumihanhi (*Anser caerulescens*) (1) ja **lumi-/eskimohanhi** (*A. caerulescens/rossii*) (1)

Kaksi toukokuista lintua, jotka havaittiin arktikan yhteydessä, muodostavat melko perinteisen esiintymisen. Havainnot: 16.5. Pyhtää

Ristisaari E (Ari Seppä, Mikko Pöyhönen, Johannes Hänninen, Jouko Hiltunen ym.) ja 18.5. Virolahti Kauholma lumi-/eskimohanhi m klo 8:26 180 valkuposkihanhen kanssa (Olli Sassi, Matti-Pekka ja Heikki Luokkamäki, Markku Kiviluoto).

Sepelhanhi (*Branta bernicla hrota*) (4)

Vaisu esiintyminen, johon selityksenä ovat ainakin heikot sepelhanhimuutot keväällä ja varsinkin syksyllä. Joinakin vuosina *hrota*-alalajia on nähty syksyllä enemmän kuin keväällä, joten syyshavaintojen täydellinen puuttuminen on tässä mielessä erikoista.

Kaikki havainnot: 21.5. Kirkkonummi Porkkala E klo 11:58 800 sepelhanhen kanssa (Markku Jämsä ym.), ja samaksi tulkittu 21.5. Kirkkonummi Rönnskär m (Jussi Lindström), 24.5. Pyhtää Ristisaari E klo 5:04 (Petteri Tolvanen, Antto Mäkinen, Jaakko Aarniala), 1.6. Kirkkonummi Porkkala m 60 sepelhanhen kanssa (Simon Siljamäki, Roy Siljamäki ym.), 16.6. Turku Ruissalo 2kv (Timo Elovaara).

Punakaulahanhi (*Branta ruficollis*) (5)

Yllättävän huono vuosi (edellisvuosien määrät 15, 9, 7, 6) ottaen esim. huomioon valkuposkihanhen runsaat paikallismäärät syksyllä Itä-Suomessa. Poikkeuksellisen aikainen maaliskuun punakaula oli lyöttäytynyt kanadanhanhiparveen, kun taas muut linnut viihtyivät valkuposkihanhen porukoissa. Siuntion lintu on jo julkaistu edellisvuoden katsauksessa.

Kaikki havainnot: 21.12.2008–11.1. Siuntio Myrans ad (Kari Kaartinen ym.), 31.3. Helsinki Kallvik (Markku Wallin), 17.5. Hamina Ulko-Tammio NE klo 8:20 700 valkuposkihanhen kanssa (Vesa Häkkinen, Seppo Hjerpe), 11.8.–8.10. Helsinki Vartiokylänlahti–Viikki ym. +1kv renkaaton (Frans Silvenius, Marja Saarinen ym.), 6.10. Parikkala Kontiolampi–Kullinsuo ad (Janne Aalto, Matti Lötjönen).

Ruostesorsa (*Tadorna ferruginea*) (2)

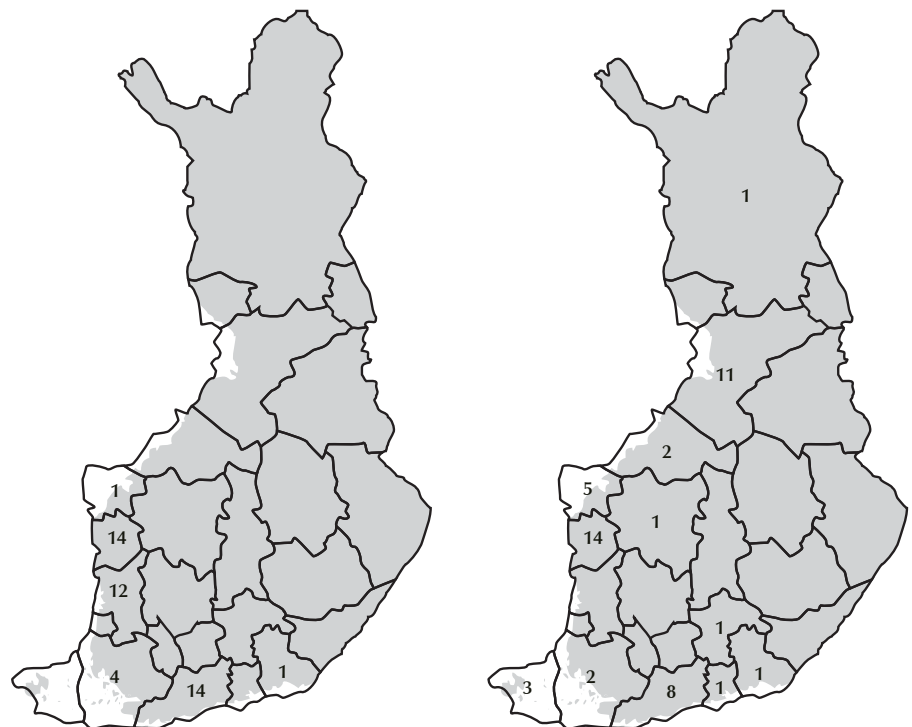
Ruostesorsan niukka linja jatkuu edelleen. Toisaalta vuosina 2007 ja 2008 lajia ei tavattu ollenkaan, joten Porissa merihanhen ja ristisorsien kanssa seikkailut lintu ilahdutti monia harrastajia.

Kaksi havaintoa: 11.7. Hanko Västerfjärden n-puk (Petri Saarinen), 15.–26.7. Pori Yyteri n-puk (Matti Mäkelä ym.).

Kyhmyhaahka (*Somateria spectabilis*) (44)

Kaikki kyhmyhaahkat havaittiin maalisi-toukokuussa (maalisi 8, huhti 17, touko 19) yhteismäärän ollessa edellisvuosien luokkaa (2008 37, 2007 53, 2006 40). Ilman syyshavaintoa jäätin viimeksi vuonna 2006. Alueellinen jakauma noudatteli tuttua kaavaa (kuva 1) sisämaan jäädessä ilman havaintoja. Seuraavassa on lueteltu ensimmäiset ja viimeiset havainnot sekä kaikki naaraat (4) ja kahden linnun havainnot.

Yhteenveto havainnoista: 13.–14.3. Pori Kallo 2kv n (Pekka Eriksson ym.), 24.–25.3. Länsi-Turunmaa Utö k (Mikael Wickman), 28.3. Kristii-

Kuvat 1.–2. Kyhmyhaahkan ja jääkuikan yksilömäärät alueittain vuonna 2009.

Fig 1.–2. The numbers of King Eiders *Somateria spectabilis* and White-billed Divers *Gavia adamsii* recorded for each BirdLife area Finland in 2009.

nankaupunki Siippy k N (Martti Partanen, Veikko Forsberg, Jussi Kenttä, Jukka Koskelainen), 29.3. Hanko Halias k (Hanna Hyvönen, Petro Pynnönen, Aleks Mikola, Jyrki Pynnönen), 2.4. Kristiinankaupunki Siippy n N (Veikko Forsberg), 17.4. Helsinki Santahamina n E (Paavo Kettunen), 1.5. Kirkkonummi Rönnskär n (Pasi Pirinen, Jukka Hintikka, Janne Koskinen, Susanna Kari ym.), 2.5. Kristiinankaupunki Ljusgrund 2 k N (Jani Vastamäki, Martti Partanen, Veikko Forsberg, Harry Lönnqvist ym.), 3.5. Pori Kallioholma 2 k N (Sami Koskinen, Tapani Lilja, Joakim Schütt, Juha Tantt), 3.5. Kristiinankaupunki Trutklobarna 2 m (Jani Vastamäki, Martti Partanen, Veikko Forsberg, Harry Lönnqvist ym.), 30.5. Kristiinankaupunki Siippy 2kv k (Veikko Forsberg, Ossi Öhman, Markus Lampinen), 31.5. Pyhärinta Rihtniemi k S (Asko Suoranta, Veijo Peltola).

Jääkuikka (*Gavia adamsii*) (38) ja

jääkuikkalaji (*G. immer/adamsii*) (2)

Jääkuikan esiintyminen oli sekä havaintojen lukumäärän että ajankohdan perusteella normaalitasoa. Valtaosa havaittiin toukokuun arktisen muuton yhteydessä kuten yleensäkin. Eniten havaintoja tehtiin Suupohjassa, mutta myös Pohjois-Pohjanmaan määrä oli korkea. Koko sisämaan sen sijaan oli tyytyminen yhteen jääkuikkaan ja yhteen määrittämättömään "isoon gaviaan". Tarkemmat alueelliset määrät löytyvät kuvasta 2.

Kaikki yli yhden määrät ja toukokuun ulkopuolella lajilleen määritetyt jääkuikat: 22.4. Kirkkonummi Porkkala jp E (Karno Mikkola, Taavi Sulander, Timo Mäkeläinen, Esa Heinänen ym.), 1.5. Närpiö Stånggrund 3 2kv N (Ilkka Iivonen, Roland Lillkåla), 10.5. Kirkkonummi Porkkala 2 jp NE (Roland Sundström, Matti Kapanen, Jussi Lindström, Ari Viljanen ym.), 24.5. Mustasaari Klobbskat 2 N (Kari Kuokkanen, Heikki Vainio, Harry Seppälä), 31.5. Ii Ulkokrunni 2 jp NE (Ari Aalto, Esa Aalto), 10.6. Ii Ulkokrunni 2kv NNE (Ville Suorsa), 24.10. Asikkala Pulkkilanharju ad S 9:00 (Mika Rantanen, Aki Rantanen, Tapani Saimovaara, Ilpo Kekki ym.) ja sama 24.10. Lahti Ruoriniemi ad m klo 9:30 (Petri Kuhno), 12.11. Länsi-Turunmaa Jurmo 1kv (Timo J. Palomäki, Jari Helstola), 11.12. Närpiö Blacksögrundet +1kv tp (Aarne Lahti, Markus Sundell).

Amerikanjääkuikka (*Gavia immer*) (2)

Heikohko vuosi kahdella kesäisellä linnulla. Näiden lisäksi vuodelta 2008 kaksi julkaisematonta havaintoa, joista tosin Espoon lintu on jo aiemmin ilmoitettu Kirkkonummelta. Näin ollen vuoden 2008 yhteismääräksi muodostuu viisi lintua.

Kaikki havainnot: 2.6.–3.6. Kemijärvi Pitkäsilta 2kv (Pirkka Aalto ym.), 8.6. Enontekiö Kilpisjärvi 2kv (Roland Vösa, Antero Järvinen, Ahti Launis, Minna Brunfeldt ym.).

Täydennyshavaintoja vuodelta 2008: 4.5.2008 Espoo Kytö jp ENE klo 6:54 (Jörgen Palmgren, Jyri Heino, Antti Mikala, Asko Rokala ym.), 25.5.2008 Pori Tahkoluoto imm N (Juha Sjöholm, Sami Luoma, Veikko Aalo, Jan-Erik Wessberg ym.). Näiden havaintojen myötä vuoden 2008 yksilömäärä nousee viiteen.

Jalohaikara (*Egretta alba*) (52)

Vuoden 2008 ennätys (35) rikkoutui selvästi ja ainakin lyhyellä tarkasteluvälillä huimaruksastuminen on havaittavissa: vuoden 2005 ennätysmäärä oli vain 21 lintua. Yhteismäärän arviointi on koko ajan vaikeampaa mahdollisten päällekkäisyyksien takia. Suurin osa jalohaikaroista havaittiin huhtikuun puolivälistä toukokuun loppuun, ja eniten havaintoja kirjattiin Länsi-Uudellamaalla sekä Varsinais-Suomessa.

Yhteenveto havainnoista: Ensimmäiset 31.3. Helsinki Vanhankaupunginlahti SE (Juha Laulainen ym.) ja 8.4. Oulu Hartaanselkä (Ilkka Kärkäinen), joiden jälkeen nopeasti uusia havaintoja. Kahden yksilön havainnot tehtiin toukokuussa: 1.5. Kirkkonummi Porkkala a2 SSW (Risto Nevanlinna, Markku ja Biti Ojala, Roland Sundström ym.) ja samat 1.5. Kirkkonummi Rönnskär a2 SW (Janne Koskinen, Susanna Kari, Jukka Hintikka, Pasi Pirinen ym.), 16.5. Hollola Teräväiset 2 (Esa Lammi, Marko Vauhkonen). Kesäkuussa havaittiin neljä lintua ja heinäkuussa vain yksi: 1.7. Raisio Raisionlahti (Hannu Aunio, Pekka Alho, Kai Mantere, Esa Rajamäki ym.). Syksyllä havaittiin seitsemän lintua, joista ensimmäinen ja myös pisimpään paikallaan pysynyt 2.–16.8. Helsinki Santahamina (Paul Segersvärd, Jarmo Nieminen, Ulla-Maija Vainikka ym.). Vuoden pohjoisin havainto on myös syksyltä: 13.9. Ranua Portimojärvi (Olli Näyhä, Allan Hamari). Syksyn viimeinen 13.10. Helsinki Vanhankaupunginlahti (Taavi Sulander, Hannu Lehtimäki, Matti Sirkiä, Lars Winterberg ym.) ja koko vuoden viimeinen 17.12. Maarianhamina Klinton (Stig Donning).

Mustahaikara (*Ciconia nigra*) (18)

Jälleen runsas, joskaan ei edellistä huippuvuotta (32 yksilöä) vastaava esiintyminen. Enimmät havainnot ajoittuivat normaalisti toukokuulle sekä elokuulle, jolloin nähdään usein kierteleviä nuoria lintuja.

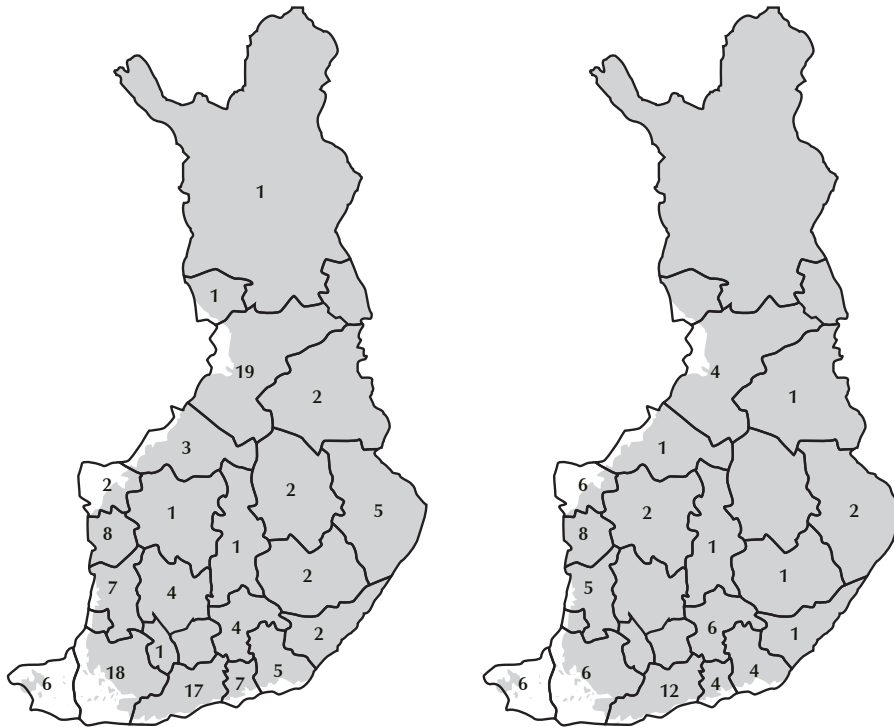
Yhteenveto havainnoista: Huhtikuiset: 26.4. Lappeenranta Joutseno Myllymäki SW (Veli-Pekka Lehtonen), 27.4. Kirkkonummi Saltfjärden ENE (Jouko Olkio), 30.4. Ruokolahti Savisienkylä SW (Ilpo Hjerpe). Toukokuussa nähtiin viisi yksilöä, joista 8.5. Oravainen Kimo 2 (Leif Öling). Kesäkuun ainoa 12.6. Suonenjoki Koppelosuo (Pekka Savolainen). Syyshavainnot keskittyivät ajalle 13.–16.8., jolloin etelärannikolla Virolahden ja Hangon välillä havaittiin n. 8 mustahaikaraa. Ensimmäinen 13.8. Virolahti Ylä-Pihlaja 1kv (Siru Ahopelto, Jorma Räcköläinen, Jari Venemies, Jari Hoikkala ym.) ja viimeinen 16.8. Helsinki Laajasalo E klo 18:02 (Paul Segersvärd). Kerralla kaksi näkyi 14.8. Hanko Halias 2 m (Aatu Vattulainen). Vuoden kaikkien viimeisten havaintojen on tulkitu koskevan samaa nuorta yksilöä, joka havaittiin ensin 10.9. Asikkala Näkkimäki SSW klo 10:56 (Keijo Pennanen, Jarmo Raikamaa, Jorma Rautama, Mika Selin ym.) ja 10.9. Espoo Laajalahti SW klo 16:55 (Mikko Savelainen, Martti Perämäki, Mikko Karkia, Jyrki Torppa ym.) sekä 11.9. Helsinki Lauttasaari WSW klo 11:10 (Mika Ohtonen) ja 11.9. Kirkkonummi Saltfjärden W klo 12:05 (Jani Ceder, Pertti Saunamäki, Tapio Havukainen, Karo Mikkola ym.).

Arosuohaukka (*Circus macrourus*) (n. 120)

Arosuohaukalla oli ennätysvuosi, sillä 10.4.–7.10. tehtiin havaintoja peräti n. 120 yksilöstä (kuva 3.). Aiempi ennätys (89) on vuodelta 2005. Koko maan todellinen yksilömäärä jää lintujen laajan kiertelyn vuoksi tosin arvoitukseksi. Useita havaintoja jäi myös tarkastamatta ja siten hyväksytyjen havaintojen listan ulkopuolelle, esim. Pohjois-Pohjanmaalla ARK-ilmoitus jäi tekemättä 14 havainnosta. Arosuohaukkainvaasion laajuutta kuvaa kuitenkin hyvin Tiiraan ilmoitetut huikeat 205 havaintoa vuodelta 2009. Eniten arosuohaukkoja tuli retkillä vastaan Pohjois-Pohjanmaalla, Varsinais-

Oletettu arosuohaukka *Circus macrourus* x sinisuohaukka *Circus cyaneus* -risteymä, 1kv naaras, 1.9.2009 Kirkkonummi. Kuva: PETERI HYTÖNEN

Kuvat 3.–4. Arosuo- ja niittysuohaukkojen alueittainen esiintyminen vuonna 2009.

Fig 3.–4. The numbers of Pallid Harriers *Circus macrourus* and Montagu's Harriers *Circus pygargus* recorded for each BirdLife area in Finland in 2009.

Suomessa ja läntisellä Uudellamaalla. Valtaosa havainnoista tehtiin totutusti toukuussa (24 % havainnoista) ja syyskuussa (41 % havainnoista). Kevään 55 havainnosta huolimatta kesä–heinäkuussa tehtiin vain muutama havainto. Yhtään pesintää ei tullut katsauksen kirjoittajien tietoon. Suurin osa sukupuolelleen määritetyistä oli koiraita (56 yksilöä, joista 48 ad). Naaraita määritettiin sukupuolelleen 18 yksilöä (10 ad). Nuoria havaittiin 19.8.–29.9. ennätyskelliset 52 yksilöä.

Yhteenveto havainnoista: Kevään ensimmäiset 10.4. Urjala Korttejärvi ad k (Jouni Rautanen), 12.4. Kristiinankaupunki Härkmeri ad k (Turo Tuomikoski), 13.4. Kirkkonummi Ravalls ad k N (Petteri Hytönen, Sakari Damski ym.). Huhti–toukokuussa runsaasti havaintoja yksinäisistä, ilmeisen ahkerasti paikkaa vaihtaneista ad koiraista. Pidempään paikallisena 2.–7.5. Maaninka Keskimäinen–Lapinranta +2kv k (Pertti Renvall ym.). Vuoden pohjoisin havainto: 30.4. Rovaniemi, Niskanperä n kiert. (Juhani Jalkanen, Jukka Siltanen). Kesä–heinäkuulta havaintoja vain 6 yksilöstä ja vain yhdellä paikalla todettiin pitkäikäisempää oleskelua: 15.7.–31.8. Pöytyä Rahkio +2kv k, 17.7.–5.8. 2 +2kv k (Olli Loisa, Taru Luolama ym.). Syksyn myöhäisin: 7.10. Hammarland Signliskär n-puk W (Kari Hakala, Hannu Kianen, Jorma Pessa, Esko Pasanen ym.).

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*) (70)

Valtakunnallisesti hieman tavanomaista enemmän havaintoja. Havainnot jakaantuivat kevätpainotteisesti ajalle 25.4.–18.9.

Eniten niittysuohaukkoja havaittiin totutusti Uudellamaalla, Ahvenanmaalla sekä lounais- ja länsirannikolla (kuva 4). Muutto-aikaan myös sisämaassa tehtiin muutama havainto. Onnistuneita pesintöjä ilmoitettiin kaksi, Merenkurkusta ja Suupohjasta. Maastopoikasia näillä reviereillä havaittiin yhteensä kolme.

Yhteenveto havainnoista: Kevään ensimmäiset 25.4. Pori Eteläranta n-puk SE (Tapani Vuonokari), Kouvola Teutjärvi ad k N (Veikko Heimola, Jari Piepponen, Kari Sinkkonen), 27.4. Porvoo Söderskär ad k SE (Jyrki Lehto, Juha Väätäinen). Muutto-aikaisia sisämaahavaintoja: 6.5. Tohmajärvi Värttilä ad n (Tuomo Eronen, Hannu Kivivuori), 9.5. Viitasaari Heinäsuvanto +2kv k W (Tomi Hakkarri, Harri Högmänder, Esko Martikainen, Kristiina Nyholm), 12.5. Joensuu Eno Luhtapohja ad n N (Hannu Kauhanen), 24.5. Juva Hiismäensuo ad k (Janne Aalto, Markku Seilonen, Miika Suojarinne), 19.8. Mäntyharju Karankamäki 1kv (Miika Jylkkä). Pesintä todettiin Kurikassa ja Laihialla (Aarne Lahti, Ari Lähteenpää, Pekka Peura, Harry Seppälä ym.). Myös seuraavat havainnot saattavat liittyä pesintään tai sen yritykseen: 7.–21.5. Jomala Torp soidinteleva kn (Björn Andersson, Åke Björklund, Johan Ekholm, Kaj Ekholm ym.), 15.6.–9.7. Lapua Haapakoski Jätteenneva ad k, mahdollisesti myös n (Martti Patteri, Esko Rajala, Seppo Herrala, Juhana Patteri ym.), 17.–26.7. Pöytyä Rahkio +2kv n (Mikko Tamminen, Hannu Huhtinen, Rami Lindroos, Rasmus Mäki ym.). Viimeiset syyskuussa: 1.9. Kouvola, Anjalankoski Alapää 1kv (Mauno Moilanen, Jani Salonen), 10.9. Lapinjärvi Lapinjärvi 2kv k ESE (Matti Markus Seppä), 18.9. Mäntyharju Karankamäki 1kv (Miika Jylkkä).

Sirosuohaukka (*Circus macrourus/pygargus*) (104)

Vuonna 2009 noin kolmasosa tähän katsaukseen hyväksytyistä siroista suohaukoista jäi määrittämättä. Arosuohaukan runsaus näkyy myös määrittämättömien sirosuohaukkojen suurina havaintomäärinä. Määrittämättömiä sirosuohaukkahavaintoja tehtiin eniten Varsinais-Suomessa, Uudellamaalla, Kymenlaaksossa, Satakunnassa ja Pohjois-Pohjanmaalla eli alueilla, missä myös lajilleen määritettyjä lintuja liikkui eniten. Kirkkonummella tehtiin määrityksellisesti erityisen haastava havainto todennäköisestä arosuohaukan ja sinisuohaukan risteymästä: 30.8.–1.9. (mahdollisesti 26.8.–6.9.) Kirkkonummi Friggesby–Saltfjärden 1kv n (Petteri Hytönen, Dick Forsman).

Kiljukotka (*Aquila clanga*) (31)

Kiljukotkia havaittiin melko normaali määrä, vaikkakin koko maan yksilömäärän arviointi on arvailua. Havainnot tehtiin 13.4.–3.10. Eniten havaittiin esiakuisia yksilöitä.

Kaikki havainnot: 13.4. Heinola Niemelä subad m (Simo Julita), 16.4. Mynämäki, Mietoistenlahti 2kv WNW (Osimo Kivivuori, Erkki Reijonen, Markus Tuomi, Pekka Tuomola), 19.4. Hyvinkää Kulomäki NE (Jyrki Svanström), 24.4. Virolahti Klamila ad SSW (Tuomas Immonen), 27.4. Kirkkonummi Saltfjärden subad/ad NW (Tapio Havukainen, Kimmo Heiskanen), 29.4. Tuusula Rantamo subad (Markku Mikkola-Roos ym.), Virolahti Kellovuori 2 subad (Pekka Tainio, Tapio Tohmo, Timo Yrjölä), 2.5. Virolahti Kurkela SW (Hanna Aalto, Janne Aalto), Toholampi Ahomäki 3kv NNE (Jouni Meski, Saana Meski), 3.5. Pyhtää Ristisaari subad/ad ENE (Petri Ripatti, Ari Vuorio, Aapo Vuorio), 7.5. Oulu Kaijonranta +2kv (Kari Rannikko, Seija Rannikko), 15.5. Virolahti Vilkkiläntura 1 imm nous NW (Jari Venemies), 21.5. Virolahti Vilkkiläntura 1 W (Jukka Hölttä, Panu Lahtinen, Sami Luoma-Pukkila, Marja Wallin), 25.5. Virolahti Niemelä subad W (Rauno Sandberg), 6.6. Virolahti Kellovuori 1 E (Klaus Laine), 7.–8.6. Virolahti Kellovuori 2kv (Pekka Komi, Klaus Laine ym.), 8.6. Kristiinankaupunki Skrattnäs S (Patrick Byholm), 18.6. Virolahti Vilkkiläntura 1 nous SE (Jari Venemies), 19.6. Parikkala Siikalampi subad (Janne Aalto, Harry Seppälä), 14.–21.7. Lapua Hirvijärven allas +1kv kiert (Harri Hutri, Mauri Karonen, Juhana Patteri, Martti Patteri, Jukka Rintamäki), 19.7. Oulu Ouluntulli 1 W (Miia Luukkonen, Tuomas Väyrynen), 18.–21.8. Viitasaari Heinäsuvanto subad/ad (Markku Vihava ym.), 23.8. Parikkala Siikalampi subad (Janne Aalto, Matti Lötjönen, Veijo Vilska), 24.8. Virolahti Kellovuori (Jari Venemies), 6.9. Hailuoto Kirkkosalmi subad (Jouni Pursiainen, Juha Markkola), 6.–7.9. Vihti Selki subad/ad (Jarmo Koistinen, Jorma Lax, Marika Lax, Mika Teivonen ym.), 8.9. Virolahti Kellovuori subad E (Seppo Grönlund, Jari Venemies, Seppo Viher-salo), 12.9. Hämeenlinna Pirttikoski subad/ad S (Ilkka Hakala, Esko Heiskanen, Hannu Hellstén), 3.10. Virolahti Kellovuori subad NE (Aila Lindfors, Jorma Lindfors, Ari Salminen, Tapio Tohmo).

Mielenkiintoisen lisän vuoden 2009 kiljukotkantiini toi virolaisen, satelliittipaikantimella varustetun 2kv kiljukotka Tönnin opettavainen ja tar-kan dokumentin tuottanut Suomen kesäkiertue 22.5.–6.8. Tönn vietti suurimman osan kesästään länsirannikolla Merikarvian–Teuvan ympäristössä, mutta kierteli varsin laajalla alueella muuallakin Etelä- ja Keski-Suomessa. Tönnin reitti kulki kutakuinkin seuraavasti: Imatra (22.5.)–Juva–Haapamäki–Merikarvia–Pori–Kristiinankaupunki (25.5.)–Vaasa–Kokkola–Kempele–Sotkamo–Nurmes–Siilinjärvi–Kuopio–Joroinen–Toivakka–Hollola–Lohja–Salo–Pori–Merikarvia (1.–28.6.)–Vaasa (29.6.) ... Teuva (25.7.)–Vaasa–Kokkola–Jyväskylä (29.7.)–Kajaani (30.7.)–Kokkola (2.8.)–Lappajärvi (3.8.)–Mynämäki (4.8.)–Turku–Perniö–Espoo (5.8. klo 12.50)–Sipoo (5.8. klo 14.00)–Elimäki–Virolahti–Venäjän raja (6.8. klo 12)–Viipuri (6.8. klo 14).

Tönnistä tehtiin näköhavainto vasta 5.8., kun se ylitti syysmuutollaan pääkaupunkiseudun: 5.8. Espoo Laajalahti E/NE klo 12.50 (Jani Ceder, Pekka Komi, Lauri Manninen, Pasi Pirinen ym.), Helsinki Kivikko ENE klo 13.30 ja Sipoo Box E klo 14.00 (Jörgen Palmgren).

Pikkukiljukotka (*Aquila pomarina*) (5)

Viime vuosiin nähden niukasti havaintoja. Huomattavasta osasta havaintoja lienee ARK-ilmoitus jäänyt tekemättä, sillä Tiirietopalvelusta löytyy 26 havaintoa vuodelta 2009.

Kaikki havainnot: 2.5. Hailuoto Kirkkosalmi 2kv N (Elias Holmi, Juha Markkola), 3.5. Parikkala Siikalampi subad/ad (Jarmo Pirhonen, Risto Ruuska), 6.6. Kirkkonummi Saltjärden E (Petri Lampila, Satu Lampila, Samuli Lehikoinen), 10.6. Pori Launainen imm S (Pasi Alanko, Jaakko Esama, Tapani Lilja, Juha Niemi) ja 6.9. Kemiönsaari Östanå S/NE (Tom Lindroos, Jyrki Normaja, Kaija Riento-Lindroos).

Kiljukotkalaji (*Aquila clanga/pomarina*) (43)

Kiljukotka jäi määrittämättä 43 kertaa lajilleen, mikä on lajilleen määritettyihin suhteutettuna kutakuinkin normaali määrä. Havainnot ajoittuvat ajalle 15.4.–1.10. Valtakunnallisen yksilömäärän arviointi on ar-papeliä.

Punajalkahaukka (*Falco vespertinus*) (38)

Punajalkahaukkoja havaittiin 38 yksilöä (kuva 5). Näistä koiraita oli 10 ja naaraita 14, syksyisiä, ensimmäisen kalenterivuoden lintuja havaittiin 13. Havainnot tehtiin 3.5.–25.9., ja ne jakautuivat kuukausittain seuraavasti: touko 11, kesä 7, heinä 4, elo 12, syys 3. Pesintään viittaavia havaintoja ei tehty.

Yhteenvedo havainnoista: Kevään ensimmäiset: 3.5. Jomala Torpfjärden ad k S (Samuel Jansson, Lars Johansson), 3.–4.5. Helsinki Vanhankaupunginlahti 2kv n (Taavi Sulander ym.), 15.5. Espoo Matalajärvi ad k (Veikko Solantie). Kesän havainnot: 7.–10.6. Savonlinna Niittylahti ad n (Kai Kosonen ym.), 13.6. Lappeenranta Vainikkala Pekkola 2 n (Seppo Löfgren), samalla paikalla 14.6. n N (Seppo Löfgren), 14.6. Ruokolahti Äitsaari 2kv

(Jarmo Pirhonen), 22.6. Lumijoki Vältä +2kv k (Antti Rönkä), 26.6. Haapavesi Kuljunsaaari n (Reijo Kylmänen, Eino Riikola), 30.6. Ruokolahti Torsantaka ad k (Veijo Kantele), 7.7. Kristiinankaupunki Tiukka ad k NW (Harry Lillandt) ja sama Närpiö Piolahti (Toni Vilkki), 13.7. Virolahti Vilkkilä n (Seppo Vuolanto), 18.7. Hamina Kirkkojärvi 2kv n SE (Eero Parkko, Jorma Rökköläinen), 23.7. Hamina Kirkkojärvi n (Eero Hietanen). Syksyn ensimmäinen nuori: 3.8. Virolahti Kellovuori 1kv (Jari Venemies). Pohjoisin havainto 16.8. Sotkamo Alanen juv (Kimmo Kumpulainen). Kesän viimeisin: 25.9. Orimattila Kuivannon Metsäkulma 1kv (Rauno Kosonen, Seppo Leirilaksio).

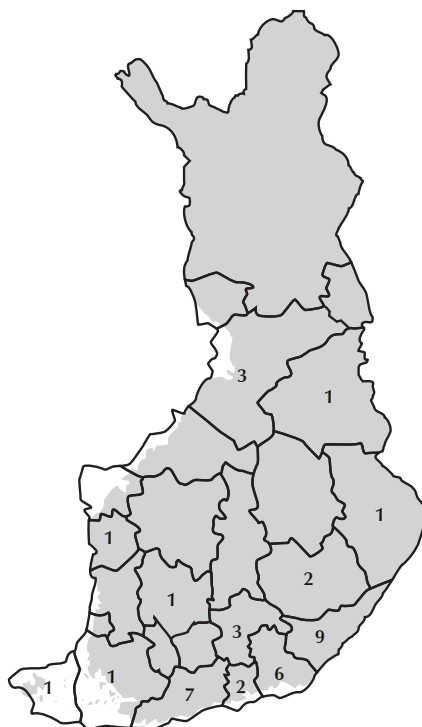
Pikkuhuitti (*Porzana parva*) (1)

Kolmas heikko pikkuhuittivuosi peräkkäin, vain yksi havainto, samalta paikalta kuin vuonna 2008: 11.6. Kajaani Otanmäen lintuvesiallas k-Ä (Ari Tervo, Ari Kanninen).

Avosetti (*Recurvirostra avosetta*) (14)

28.3.–4.6. tehtiin 7 havaintoa n. 14 yksilöitä. Kevään ensimmäinen havainto paransi saapumisennätystä kahdella vuorokaudella.

Kaikki havainnot: 28.3. Länsi-Turunmaa Jurmo (Johannes Hänninen, Antti Sintonen), 5.4. Eckerö Signilskär a3 nous NE (Ari Lehtinen), 25.–26.4. Pori Preiviikinlahti 1 (Pasi Alanko ym.), 27.4. Porvoo Söderskär a2 W (Jyrki Lehto, Juha Väätäinen), 9.5. Hanko Uddskatan a4 S (Jari Laitasalo, Risto Nevanlinna, Aatu Vattulainen, Roni Väisänen), 31.5. Salo Halikonlahti 2 (Ismo Eriksson), 4.6. Kokkola Lohtaja Marinkainen 1 (Tuomo Puutio ym.).

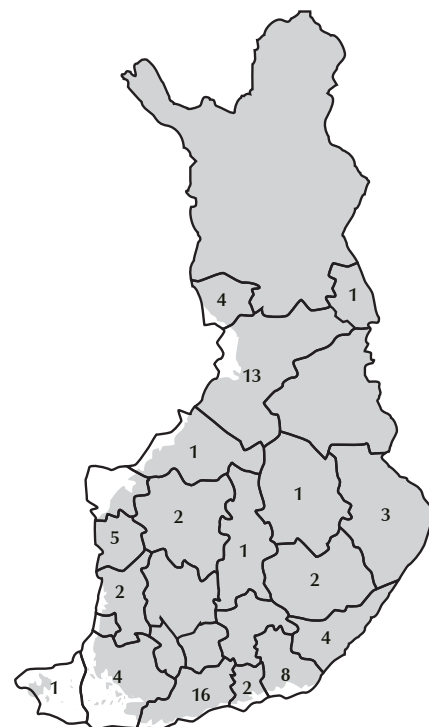
Kuva 5. Punajalkahaukkojen alueittainen esiintyminen vuonna 2009.

Fig 5. The numbers of Red-footed Falcons Falco vespertinus for each BirdLife area in Finland in 2009.

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*) (68)

Havaintoja 26.4.–5.9. yhteensä n. 68 yksilöitä painottuen totutun selvästi toukokuuhun (70 % havainnoista). Kevällä selvä muuttohuippu 22.–25.5. Eniten lampivikloja havaittiin Pohjois-Pohjanmaalla, etelärannikolla ja Kymenlaaksossa (kuva 6). Havaintojen runsaudesta huolimatta pesintöjä ei varmistettu. Enimmillään samalla paikalla havaittiin 4 yksilöä (Tuusula 31.5.).

Yhteenvedo havainnoista: Ensimmäiset: 26.4. Pukkila Kantele jp nous N (Matti Markus Seppä), 27.4. Pyhäjoki Parhalahden kalasatama (Santtu Ahlman, Sami Luoma), 28.4. Saltvik Lötö Reveln (Åke Björklund, Johan Ekholm, Samuel Jansson, Yngve Jansson, Christer Svedmark). Kaikki yli yhden yksilön havainnot: 8.–15.5. Kaarina Littoistenjärvi 2 (Mikko Tamminen ym.), 12.5.–14.6. Helsinki Vanhankaupunginlahti kn, myös soidinta ja parittelua (Aki Aintila, Eija-Leena Laiho ym.), 19.–20.5. Kristiinankaupunki Pohjoislahti 2 (ad ja 2kv) (Harry Lillandt ym.), 23.–24.5. Espoo Laajalahti 2 (Jyri Heino, Asko Rokala, Jani Ceder, Mauri Karonen ym.), 23.5. Pyhtää Ristisaari a2 (Timo Böhme, Mikko Pöyhönen, Petteri Tolvanen ym.), 24.5. Virolahti Vilkkiläntura 2 (Kai Hilditch, Johannes Ijäs), 24.5. Hailuoto Patelanselkä 2 (Veijo Nissilä, Tapani Tapio), 29.5.–1.6. Jalasjärvi Hirvijärvi 2 (Miska Loippo, Tommi Loippo, Pertti Uusivuori ym.), Kirkkonummi Norra Fladet a3 (Sampo Laukkanen, Visa Rauste), 31.5. Tuusula Rantamo 4 (Jarkko Malin, Juhani Laine, Jouko Ollio, Pekka Toiminen, Veli-Pekka Rannila). Kesä- ja syyshavainnot: 11.6. Lappeenranta Vainikkala Pekkola NW, 14.6. Siikajoki, Sääri (Petri Lampila, Annamari Markkola, Rene Van Der Wal), 3.7.

Kuva 6. Lampiviklon yksilömäärät Suomessa 2009.

Fig 6. Numbers of Marsh Sandpipers Tringa stagnatilis recorded in Finland in 2009.

Espoo Laajalahti (Heikki Vuonokari), 14.7. Kemi Rytikari–Veitsiluoto (Juha Ylimaunu), 15.7. Kuusamo Rukajärvi (Petri Hasunen), 16.7. Siikajoki Merikylänlahti (Ari-Pekka Auvinen), 19.7. Porvoo Långören (Antti Hulsi), 31.7. Keminmaa Eljijärvi (Pentti Rauhala), kesän viimeinen 5.9. Pyhtää Mossaholmen (Petri Ripatti, Ari Vuorio).

Leveäpyrstökihu (*Stercorarius pomarinus*) (33)
Leveäpyrstökiiuhavaintojen painottuminen toukokuulle ja rannikolle on tavallista. Vuonna 2009 havaintoja kertyi normaalia vähemmän, 1.5.–25.10. 33 yksilöä, joista toukokuun ulkopuolella vain 3 (1 kesä- ja 3 lokakuussa).

Yhteenveto havainnoista: kevään ensimmäiset, parhaat muutot, sisämaa-, kesä- ja syyshavainnot: 1.5. Länsi-Turunmaa Jurmo ad ESE (Jari Helstola, Johannes Hänninen, Kim Kuntze, William Velmala), 3.5. Mynämäki Mietoistenlahti jp +3kv WNW (Timo Nurmi, Markus Tuomi), 3.5. Raasepori Segelskär vaalea W (Veikko Huhtala, Mika Ilari Koskinen, Jari Mäntysalo, Anu Lindström ym.), 10.5. Eckerö Styringsudden a3 vaalea N (Samuel Jansson, Yngve Jansson, Rasmus Mäki), 23.5. Eura Hauttaanpelto tumma +3kv NW (Toni Tainio), 24.5. Tampere Kämmenniemi +2kv vaalea N (Jari Hiitelä, Hannu Kosonen), 17.6. Uusikaarlepyy Stubben vaalea 2-3 kv (Mats Björklund, Jürgen Lehmann), 12.10. Lemland Lågsjär 1kv SE (Arto Keskinen, Karno Mikkola, Soili Leveelahti, Henrik Lindholm), 25.10. Kajaani Vuotolahti vaalea 2kv löytyi kuolleena tieltä (Janne Aalto) ja 25.10. Espoo Kytö SW (Jörgen Palmgren).

Pikkukajava (*Rissa tridactyla*) (31)

Pikkukajavia havaittiin normaalia vähemmän, 31 yksilöä. Perinteiseen tapaan pääosa havainnoista koski syksyisiä 1kv- tai keväisiä 2kv-yksilöitä. Vanhoja (+2kv) lintuja havaittiin vain kolme. Suurin osa (50 %) havainnoista tehtiin lokakuussa. Kuukausittain havainnot jakautuvat seuraavasti: tammi 3, huhti 4, touko 4, kesä 1, elo 1, loka 15, marras 2.

Yhteenveto havainnoista: Talvihavainnot: 2.1. Länsi-Turunmaa Nauvo Nötö tp +2kv W (Juha Järvi, Arto Kaituri, Kari Kekki, Jari Lagerroos ym.) 5.1. Eckerö Torp 2kv (Jukka Sillanpää), 7.1. Lemland Korsöfjärden 2kv (Jani Ceder, Matti Koivula ym.). Sisämaahavainnot: 24.10. Asikkala Pulkkilanharju 2 1kv m (Ilpo Kekki, Timo Metsänen, Mika Rantanen, Rauno Kosonen ym.), 26.–27.10. Keuruu Keuruselkä 1kv (Eino Majaniemi, Markku Saarinen), 30.10. Asikkala Pulkkilanharju 1kv SE (Anne Hinkkanen, Isto Hyvärinen, Juha Jalkanen, Marita Toivonen ym.). Syksyn viimeiset: 21.11. Hanko Uddskatan 1kv m (Kalle Huttunen, Markus Keskitalo, Petteri Lehtikoinen, Roni Väisänen ym.), Kirkkonummi Rönnskär 1kv SE (Pekka Ikonen), 22.11. Hanko Puistovuori juv W (Johannes Silvenen).

Riuttatiira (*Sterna sandvicensis*) (14)

25.4.–2.8. tehtiin 13 havaintoa yhteensä n. 14 yksilöstä. Kirkkonummella ja Helsingissä 31.5. havaittu kolmen yksilön muuttoparvi on tulkittu samaksi.

Kaikki havainnot: 25.4. Helsinki Lauttasaari ad (Kai Hilditch ym.), 29.5. Kökar Västra Mörskär jp ESE (Kimmo Kuusisto, Totti Toiskallio, Markus Tuomi), 31.5. Kirkkonummi Porkkala 2 jp E (Roland Sundström ym.), Kirkkonummi Söderskär a3 E (Jyri Heino, Janne Ravattinen, Asko Rokala, Ari Veijalainen), Helsinki Lauttasaari a3 ad E (Mika Ohtonen), 31.5. Porvoo Emäsalo a2 E (Seppo Sarvanne, Torbjörn West), 1.6. Virolahti Harvajanniemi a2 ad E (Eero Hietanen), 22.6. Hanko Halias SW (Aatu Vattulainen), 25.7. Pyhtää Ristisaari 2 ad (Kalle Pinomaa, Mikko Pöyhönen, Petri Ripatti, Ari Vuorio), 23.7. Hanko Uddskatan jp W (Aatu Vattulainen), 28.7. Hanko Råudden 1kv m (Miika Halonen), 31.7. Uusikaupunki Pyhämaa Vasikkari 2 ad (Kalle Haapala, Mikko Järvinen), 2.8. Hanko Halias jp E (Hanna Laakkonen, Alekski Lehtikoinen, Petteri Lehtikoinen, Alekski Mikola ym.).

Valkosiipitiira (*Chlidonias leucopterus*) (1)

Vain yksi havainto. Vuosina 2001–2008 havaittiin maassamme valkosiipitiira seuraavasti: 4, 10, 3, 3, 5, 10, 5 ja 2.

Ainoa havainto: 2.–3.6. Viitasaari Heinä-Suvanto jp p (Harri Helle ym.).

Pikkuruokki (*Alle alle*) (4)

Lajin esiintyminen oli tyypillinen sekä lukumäärällisesti että havaintojen ajankohdan ja havaintopaikkojen sijainnin suhteen (Lappi ja rannikko). Vuosina 2000 – 2008 havaittiin pikkuruokkeja seuraavasti: 6, 10, 11, 9, 3, 8, 0, 21 ja 3.

Kaikki havainnot: 3.1. Enontekiö, Kilpisjärvi tp löytyi pihalta ja toimitettiin samana päivänä Jäämerelle (Pirjo Hakala, Esa Hampori, Helena Saari), 13.11. Pyhäjoki Elävisluodon Tulennokka

tp (Vesa Heikkilä), 15.11. Länsi-Turunmaa Nauvo Biskopsö (Petteri Karlsson), 4.12. Länsi-Turunmaa Utö tp (Ari Vuorio, Jouko Hiltunen, Timo Böhme).

Tunturipöllö (*Bubo scandiacus*) (4)

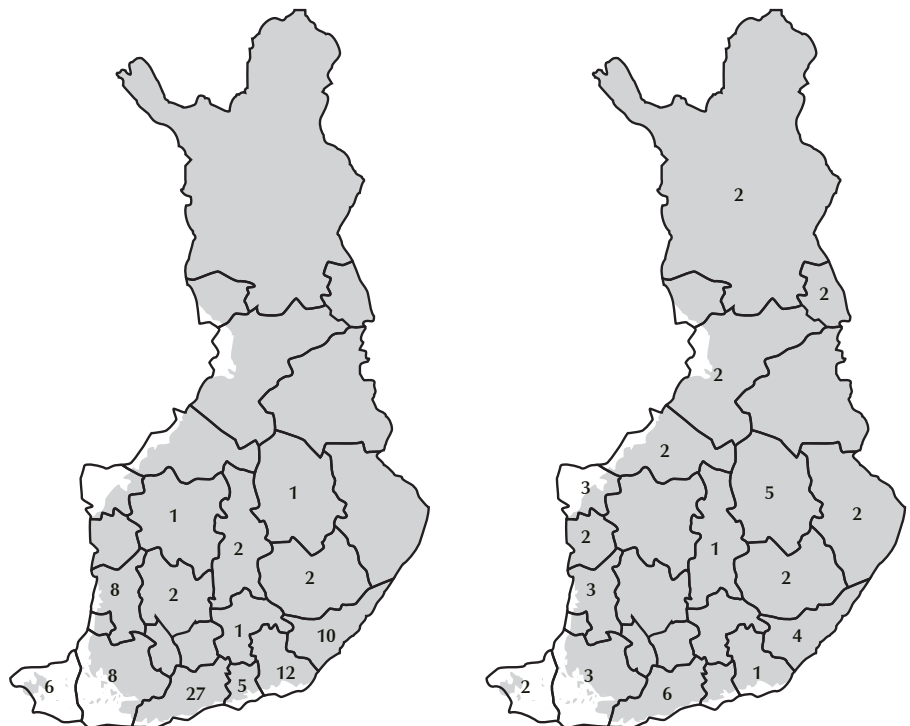
Tunturipöllöjen havaintomäärät ovat olleet vuotta 2007 lukuun ottamatta laskussa koko 2000-luvun. Vuosittaiset havaintomäärät 2000–2009 ovat 160, 35, 39, 24, 15, 15, 13, 43, 9 ja 4. Kaikki tämän vuoden havainnot tehtiin Lapissa.

Kaikki havainnot: 26.4. Salla Kotala kiert. (Toivo Kotala), 7.6. Enontekiö Pöyrisjärvi n (ilm. Paa-vo Laakso), 12.7. Enontekiö Kilpisjärvi, Urttasvarri k kiert. (Raimo Pahkala, Sirpa Alapuranen), 21.12. Salla raja-asema E (Ari-Antti Aska, Markus Heikkilä).

Kuningaskalastaja (*Alcedo atthis*) (85)

Poikkeuksellisen hyvä vuosi, peräti 85 lintua havaittiin (kuva 7). Vuosina 2000–2008 kuningaskalastajia havaittiin vuosittain seuraavasti: 42, 97, 45, 18, 16, 16, 19, 23, 44.

Yhteenveto havainnoista: Talvehtijoita: 28.12.2008–2.1. Raasepori Pohja Åminnefors (Kai Lunden, Kimmo Virta, Jarmo Virta), 1.1. Imatra Vuoksi Meltolan puhdistamo (Kauko Koho ym.), 4.1.–29.3. Raasepori Fiskars n (monet), 5.1.–21.3. Sund Kastelholma 2 (Timo Janhonen, Heikki Eriksson ym.), 23.1.–22.2. Porvoo Åminsby Brasas (Seppo Hjerpe, Juha Tuomaala) ja 30.1. Pyhtää Keihässalmi (Timo Niiniö). Maaliskuulta: 14.3. Raasepori Tammisaari Vihiniemi (Roland Vösa), 22.3. Lumparland Lumparsund 2 (Mikael Flink, Jörgen Eriksson) ja 29.3. Salo Perniö Koski (Pekka Toola). Huhtikuulta 17 havaintoa. Havainnot toukokuun lopulta syyskuun alkuun: 1.–20.5. Ulvila

Kuvat 7 ja 8. Kuningaskalastajan ja harjalinnun havaitut yksilömäärät Suomessa 2009.

Fig 7.–8. Numbers of Kingfishers *Alcedo atthis* and Hoopoes *Upupa epops* recorded in Finland in 2009.

Pappilanhaka–Nakkila Ruskilankoski 2 ad joiden havaittiin parittelevan ja kaivavan pesäkoloa ainakin kahdessa paikassa (Sami Koskinen, Petteri Kalinainen, Jouni Tittonen ym.), 3.5–10.8. Siuntio, onnistunut pesintä (Carl Forsblom ym.), 21.–24.5. Pihtipudas Alvajärvi Autiojoki (Leila Kautiainen ym.), 24.5.–4.8. Järvenpää Lemmenlaakso 2 ad 1 pm (Mika Asikainen ym.), 1.6.–12.8. Kouvola Kuusankoski Keltti 2 ad ainakin 4 pull, pesä joenpenkassa (Kari Puumalainen, Teemu Tast, Antti Vänskä ym.), 6.7. Tarvasjoki Eura Äijälänlampi (Janne E. Kumpulainen), 8.–23.7. Kotka Laajakoski emo vei todennäköisesti ruokaa pesälle (Ari Eerola, Ari Vuorio, Jouko Hiltunen, Aapo Vuorio ym.), 20.7. Nurmijärvi Myllykoski (Pekka Komi), 28.7. Helsinki Korkeasaari n räpiköi hyljealtaassa. Oli ilmeisesti törmännyt suoja-plekseihin. Rengastettiin ja vapautettiin 29.7. (Anne Hirvonen), 14.8. Rauma Hanhinen (Pasi Grönlund), 15.8. Kotka Pernoo, pesintä joen penkassa (Markku Suoknuuti ym.), 28.–29.8. Lieto Nautelankoski (Matti Lahti, Jorma Hellsten, Tapani Numminen, Raino Suni ym.), 29.8.–24.9. Espoo Laajalahti, Maarin torni (Matias Castrén, Heikki Karpovuo ym.), 3.–9.9. Hyvinkää Kytäjä (Vilho Kuntsi ym.) ja 5.9. Kouvola Rauhanharju Rauhanvirta 2 (Kari Puumalainen). Loppuvuodesta: 17.10.–6.1.2010 Sund Kastelholma (Samuel Jansson ym.), 23.11. Lohja Virkkalanlahti (Jan Södersved ym.), 28.11.–6.12. Porvoo Kodderviken (Juha Tuomaala, Markus Keskitalo, Ralf Rikberg), 7.12. Juva Kilpolankoski (Markku Seilonen, Aatto Väisänen), 8.12. Raasepori Karjaa Läpprüsket (Jukka Santala), 15.12.–24.1.2010 Raasepori Pohja Fiskars n (Christer Kalenius ym.), 15.12. Kotka Luotsi–Kuusinen (Pekka Vainio, Mika Rokka), 17.12.–2.1.2010 Lohja Kirkniemi (Jan Södersved ym.) ja 20.12.–1.1.2010 Helsinki Vuosaari (Jukka Pirttinen, Frans Silvenius, Tapio Kärkkäinen ym.).

Kuningaskalastajia nähtiin toiseksi suurin määrä 2000-luvulla. Kuva: JUKKA HAAPALA

Mehiläissyöjä (*Merops apiaster*) (33)

2000-luvun paras mehiläissyöjävuosi, peräti 33 lintua. Vuonna 2000 havaittiin 28 ja 2002 21 mehiläissyöjää.

Kaikki havainnot: 2.5. Pyhäjoki Parhalahden kalasatama NNE (Kari Varpenius, Tuomas Väyrynen, Heikki Tuohimaa, Reijo Kylmänen ym.), 6.–10.5. Ylivieska Raudaskylä (Jukka Hannula, Päivi Jaakola ym.), 8.5. Kristiinankaupunki Tiukka p, nous. (Harry Lillandt), 10.5. Oulunsalo Salonpää (Hannu Aaltomaa), 15.5. Lemland Södra Bergö 6 (Jörgen Eriksson, Elof Sipinen), 15.5. Lemland Lågskär 12 (Johan Ekholm, Kaj Ekholm, Christer Svedmark, Åke Björklund ym.), 23.5. Oulu Kiviniemi lintutorni SW (Juhani Karvonen, Sami Kalliokoski, Osmo Heikkala, Jarno Rasmus), 23.5. Brändö Åva by (Tommy Pettersson, Eija Österlund), 24.5. Kökar Munkvärvan 2 (Martin Helin, Heikki Vasamies), 24.5. Inari Kaamanen (Jukka Haapala, Martti Rikonen, Arja Suomalainen), 24.5. Länsi-Turunmaa Korppoo Utö 2 (Jouni Tittonen, Kimmo Kuusisto, Jorma Tenovuo ym.), 26.5. Inari Nangunemi (Vesa Juntunen, Juhani Honkola, Jorma Niemelä ym.), 1.6. Hamina Kirkkojärvi kiert. E (Sami Tuomela, Klaus Laine), 27.6. Suomenjoki Kutunkylä 2 (Timo Asikainen, Pekka Savolainen, Ari Tossavainen).

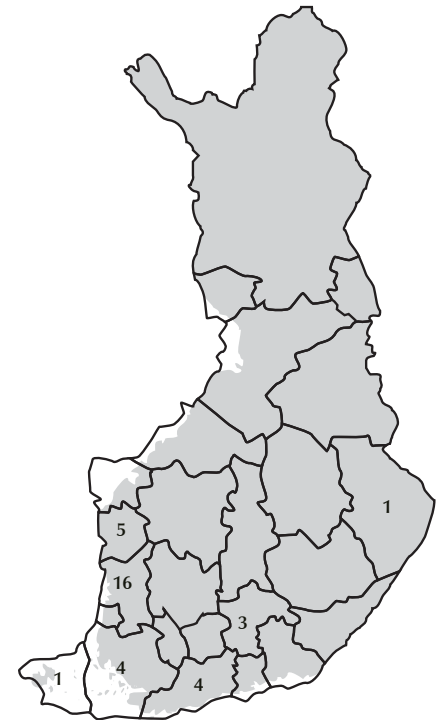
Sininärhi (*Coracias garrulus*) (0)

Ei havaintoja, kuten ei edellisvuonnaakaan. Tämän vuosituhannen (2000–2009) havaintosarja näyttää nyt seuraavalta: 2, 1, 0, 2, 0, 2, 3, 1, 0 ja 0.

Harjalintu (*Upupa epops*) (45)

Havaitut yksilöt kuukausittain (pitkään paikalla olleet yksilöt on luokiteltu löytöpäivämäärän mukaan): huhti- 6, touko- 9, kesä- 1, elo- 4, syys- 13, loka- 11 ja marraskuu 1. Alueellinen jakauma on esitetty kuvassa 8.

Yhteenveto havainnoista: Ensimmäiset suhteellisen myöhään huhtikuulla: 13.4. Inkoo Fagervik (Mikko Heini, Anniina Kiiltomäki), 24.4. Salo Raukkula (Lauri Paasivirta), 26.–27.4. Iitti Sitikkala (Pirjo Määttä, Kari Puumalainen) ja 27.4. Nurmijärvi Rantakulma (Mia Laine, Teemu Laine). Kevätkauden viimeiset: 17.–19.5. Kittilä Tepsa (Vihtori Huikuri), 18.5. Helsinki Herttoniemi (Tapani Karhu) ja 20.–21.5. Länsi-Turunmaa Jurmo (Juha Kylänpää, Mikko Niemi, Ville Kirstilä, Pekka Toola ym.). Kesältä yksi havainto: 21.–22.6. Kaavi Niemikylä (Sari Tirkkonen). Syyskauden ensimmäiset: 5.8. Ruokolahti Torsantaka, Kolmosenkangas (Veijo Kantele) ja 13.8. Lappeenranta Hyötiö (Esa Sojamo). Vuoden pohjoisimmat havainnot: 7.9. Muonio Pakasaivontie (Matti Miettinen, Marjatta Miettinen), 9.9. Enontekiö Akanvuoma (Harri Frostell, Soile Koskinen) ja 29.9.–1.10. Inari Paadarjärven Sotkaniemi–Kettujoki (Aune Aikio, Vilho Aikio, Petteri Korppila). Vuoden viimeiset: 13.–27.10. Kiiminki kk (Valter Lotvonen ym.), 22.–24.10. Geta Isaksö (Jörgen Eriksson, Gun-Marie, Gösta & John Österlund), 25.–26.10. Tohmajärvi Purtovaara Kuusela (Juha Mutanen), 27.10. Kaskinen kunnan alue (Arto Matinaho ym.) ja 8.11. Närpiö Nämnpäs Börskäret (Rolf Lindroos).

Kuva 9. Isokirvisen yksilömäärät Suomessa 2009. Fig 9. Numbers of Richard's Pipit *Anthus richardi* recorded in Finland 2009.

Lyhytvarvaskiuru (*Calandrella brachydactyla*) (6)

Vuosina 2000–2009 on maassamme nähty vuosittain 1–12, keskimäärin kuusi lyhytvarvaskiurua.

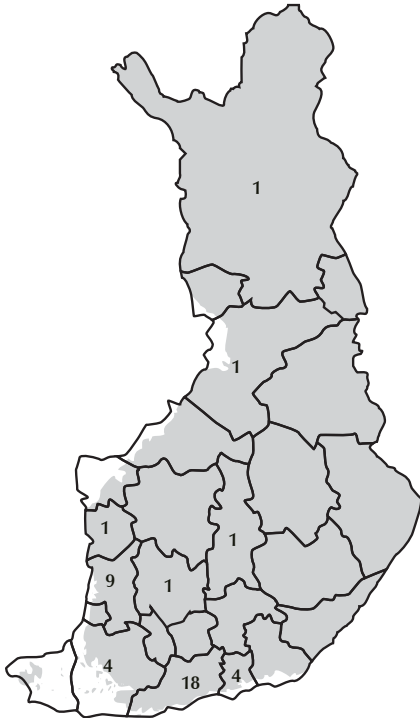
Kaikki havainnot: 17.–18.5. Ii Ulkokrunni (Harri Taavetti, Ville Suorsa, Petri Lampila), 18.–24.5. Pori Yyteri 1–2 (Jaakko Esama, Pasi Alanko, Petri Rissanen, Markku Mäkinen ym.), 25.5. Inari Mellanaapa (Gilles Biver, Jorma Niemelä, Esko Sirjola ym.), 31.8. Mikkeli Hirviniemi (Miska Loippo, Tommi Loippo) ja 10.9. Joensuu Pyhäselkä Reijola (Tuomas Joronen, Kuutti Korhonen ym.).

Inarin havainto on Suomen pohjoisin. Porin Yyterissä nähtiin 23.–24.5. varmuudella kaksi, mutta mahdollisesti jopa kolme eri lintua.

Isokirvinen (*Anthus richardi*) (34) ja **isokoiset kirviset** (*A. richardi/godlewskii/campestris*) (7)

Hyvä isokirvisvuosi, peräti 34 lintua (kuva 9). Vuosien 2000–2008 yksilömäärät ovat vaihdelleet seuraavasti: 31, 41, 10, 43, 17, 16, 18, 19 ja 17 lintua.

Yhteenveto havainnoista: Keväältä yksi havainto: 14.5. Inkoo Sandeln (Sami Virta, Jukka Santala, Pekka Murejoki, Jukka Saarenpää). Syksyn ensimmäiset isokirviset havaittiin elokuun lopulla: 24.–26.8. Mäntyharju Paasolanmäki Pyhäsuu (Miika Jylkkä, Markku Loippo ym.) ja 29.8. Pori Fleiviiki (Pasi Alanko, Tapani Lilja, Petteri Mäkelä, Matti Mäkelä). Seuraavat 3.9. Kristiinankaupunki Lillsund 2 (Harry Lillandt) ja 3.9. Pori Fleiviiki 2 (Petteri Mäkelä, Jari Helstola, Tapani Lilja ym.). Porin Fleiviikissä nähtiin 29.8.–3.10. peräti 11 eri isokirvistä, enimmillään 11.9. 6 (Petteri Mäkelä, Jan Lundgren). Kaksi lintua nähtiin myös 17.9. Närpiön

Kuva 10. Sitruunavästäräkin esiintyminen Suomessa 2009.

Fig 9. Numbers of Citrine Wagtail *Motacilla citreola* recorded in Finland 2009.

Piolahdella (Jussi Kenttä). Viimeiset: 17.10. Luvia Säppi (Petteri Mäkelä, Matti Sillanpää ym.), 20.10. Hanko kaatopaikka (Pekka Suhonen ym.), 20.–24.10. Joensuu Höytiäisen suisto (Ari Latja ym.), 27.–29.10. Helsinki Santahamina (Ulla-Maija Vainikka, Jukka Haapala ym.) ja 10.11. Hanko kaatopaikka (Pekka Suhonen). Lisäksi havaittiin 28.9.–2.10. viisi iso-/mongolian-/nummikivistä sekä kaksi iso-/mongoliankivistä, joista myöhäisempi 5.–7.11. Raahe Hakotauri (Heikki Tuohimaa ym.).

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*) (39) Jälleen hyvä sitruunavästäräkkivuosi. Pesimähavaintoja tai pesintään viittaavia havaintoja saatiin Espoon Laajalahdelta, Helsingin Vanhankaupunginlahdelta, Porvoon Pikku-pernajanlahdelta ja Porin Fleiviikistä. Mielinkiintoisena yksityiskohtana Mynämäen Mietoistenlahden 2kv koiraan rengas saatiin luettua ja lintu oli rengastettu pesäpoikasena Porissa, Kokemäenjoen suistossa 4.6.2008! Alueellinen jakauma näkyy kuvassa 10.

Yhteenveto havainnoista: Ensimmäiset huhtikuun lopulla: 27.4. Kirkkonummi Medvast Norra Fladet 2 n (Karno Mikkola, Markku Jämsä, Jörgen Palmgren, Pekka Pöyhönen ym.), 28.4. Helsinki Tuomarinkylä k lask. p (Markku Varhimo), 30.4.–2.5. Mynämäki Mietoistenlahti 2kv k (Timo Elovaara, Rolf Karlsson, Jarmo Saarnio ym.) ja 1.5. +1kv k (Tapio Aalto, Mervi Haukila, Kimmo Jarpa, Soili Leveelahti ym.). Reviirihavainnot: 4.5.–31.7. Espoo Laajalahti yht. 2 k, 1 n, 2 1kv (Mikko Savolainen, Pekka Komu, Antti Mikala ym.), 16.5.–24.7. Helsinki Vanhankaupunginlahti ainakin 3 k, 1 n, 1 juv (Hannu Sarvanne, Petro Pynnönen, Risto Saranto, David Bates ym.), 11.–14.6. Porvoon Pikku-pernajanlahti k (renkaallinen), n ja 1 pm r (Sep-

po Hjerppe, Pekka Topp) ja 4.–14.7. Pori Fleiviikki 1 k, 1 n, 2 1kv (Sami Koskinen, Petteri Mäkelä, Tom Lindroos ym.). Kaksi lintua kerrallaan nähtiin myös: 12.5. Helsinki Sipoo Östersundom 2 n (Jari Päärni, Jukka Sirviö, Leo Wallinmaa, Raimo Metsomäki ym.). Vuoden viimeiset: 12.9. Oulunsalo Shellin piha 1kv (Reijo Kylmänen), joka oli samalla vuoden pohjoisin havainto, 16.9. Kaarina Rauvola puhdistamo k (Marja-Leena Kaihlamäki, Pekka Loivaranta) ja 30.9. Länsi-Turunmaa Utö 1kv (Juha Laaksonen).

Mustapäätasku (*Saxicola torquatus*) (5)

Katsauksessa käsitellään alalajin *maurus* yksilöt sekä alalajilleen määrittämättömät alalajiryhmän *rubicola/hibernans* kuuluessa valtakunnallisen rareiteetikomitean tarkistuksen piiriin. Keskimääräinen esiintyminen; viidestä yksilöstä kaksi oli keväisiä alalajilleen määrittämättömiä ja kolme syksyistä todettiin kuuluvan alalajiin *maurus*. Länsi-Turunmaan lintu kuului todennäköisesti alalajiryhmään *rubicola/hibernans*.

Kaikki havainnot: 7.4. Kouvola Kaipiaisen, Saarenaho k (alalajilleen määrittämätön) (Veikko Heimola, Kari & Marja-Liisa Sinkkonen, Ville-Matti Ahola) 13.4. Länsi-Turunmaa Korppoo, Utö 2kv k (alalajilleen määrittämätön) (Hannu Kormanen, Harri Hölttä, Tom Lindroos, ym.), 8.–26.8. Lappeenranta Joutseno, Konnunsuo +1kv k *maurus* (Jarmo Pirhonen ym.), 16.–19.8. Mikkeli lentokenttä 1kv k *maurus* (Miska & Markku Loippo, Juha Rummukainen) ja 13.9. Kirkkonummi Saltfjärden +1kv k *maurus* (Petteri Hytönen, Petri Hasunen ym.).

Viirusirkkalintu (*Locustella lanceolata*) (1)

Viime vuosiin nähden normaali esiintyminen; vain yksi laulava koiras havaittiin tyypilliseen tapaan kesä–heinäkuun vaihteessa, mutta itärajalta poiketen Suupohjassa. Havainto oli Suupohjan ensimmäinen. 2000-luvun alun huippuvuosien jälkeen yksilömäärät ovat laskeneet tasaisesti. Vuotui-

set summat 2000-luvulta: 20, 11, 13, 5, 6, 6, 1, 2, 2.

Ainoa havainto: 28.6.–12.7. Isojoki Vesijärvi, Veitsijärvi k Ä r (Turo Tuomikoski, Jani Vastamäki, Ilkka Iivonen ym.).

Ruokosirkkalintu (*Locustella luscinioides*) (6)

Viime vuosiin nähden hieman väisempi esiintyminen. Kaikki yksilöt olivat normaaliin tapaan laulavia koiraita toukokuun ja heinäkuun alun välisenä aikana. Esiintyminen painottui totuttuun tapaan eteläisimpään Suomeen. 2000-luvun vuotuiset summat: 7, 5, 5, 4, 10, 8, 15, 10, 11.

Kaikki havainnot: 7.5.–10.6. Kitee Hovinlampi Ä (Harri Kontkanen, Jani Varis, Tuomo Eronen ym.), 9.–16.5. Espoo Iso-Huopalahti Än (Petteri Hytönen, Jani Ceder ym.), 9.–17.5. Laitila Pehtjärvi Ä (Tomi Kaijane, Kari Kaunisto, Totti Toiskallio, Markus Tuomi ym.), 24.5. Inkoo Långvassjärden Ä (Taavi Sulander), 9.–12.6. Hamina Kirkkojärvi Ä (Pentti Linko, Eero Parkko, Seppo Grönlund ym.), 3.–11.7. Uusikaupunki Palsanjärvi Ä (Pekka Alho, Hannu Klemola, Tom Lindbom ym.).

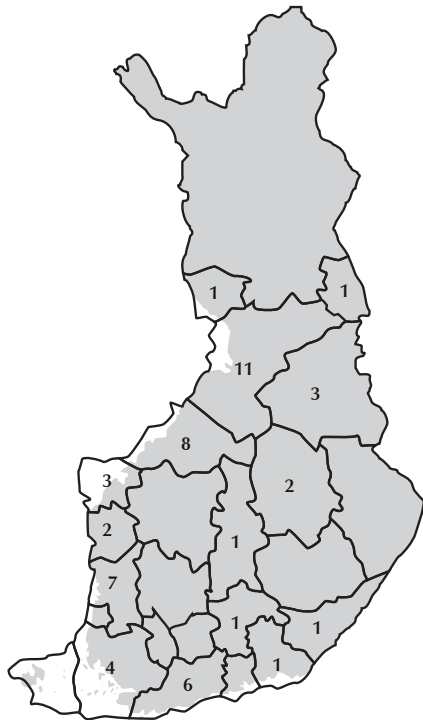
Pikkukultarinta (*Hippolais caligata*) (11)

Varsin tyypillinen esiintyminen havaintojen painoutuessa pesimäaikaan ja itäisimpään Suomeen. Yksilöistä seitsemän tavattiin Pohjois-Karjalassa ja yksi Pohjois-Savossa sekä Kymenlaaksossa. Länsi-Uudellamaalla tavattiin kaksi lintua. Liperissä todettiin pesintä emojen varoitellessa kiivaasti ruokaa nokkasaan, mutta poikasia tai pesää ei etsitty.

Kaikki havainnot: 31.5. Hanko Uddskatan, lintuasema r (Petteri Lehikoinen, Heikki Eriksson, Petro Pynnönen ym.), 5.6. Hanko Uddskatan, lintuasema Än renkaaton (Risto Nevanlinna, Joonatan Toivanen, Jarkko Santaharju, Aatu Vattulainen), 8.6. Tohmajärvi Korpi Än (Tuomo Eronen, Eeva Ravi, Ari Linna ym.), 9.–10.6. Tohmajärvi Värsilä, Savikko Ä (Hannu Kivivuori, Juha Hytti, Jorma Knaapi ym.) 10.6. Tohmajärvi Valkeasuo Ä (Tuomo Eronen), 10.6. Tohmajärvi Murtoi, Tassankola Ä (Tuomo Eronen), 11.6. Tohmajärvi Perä-

Viirusirkkalintu *Locustella lanceolata* 3.7.2009 Isojoella oli Suupohjan ensimmäinen havainto lajista ja samalla katsausvuoden ainoa havainto. Kuva: JANI VASTAMÄKI

Kuva 11. Taigauunilintujen yksilömäärät Suomessa syksyllä 2009.

Fig 11. Numbers of Yellow-browed Warblers *Phylloscopus inornatus* recorded in Finland in autumn 2009.

Musko Ä (Tuomo Eronen), 11.–12.6. Tuusniemi Peltoharju Än (Seppo Neuvonen), 13.6.–15.7. Liperi Käsämä kn var (Vesa Jouhki, Frans Silvenius).

Hippiäisuunilintu (*Phylloscopus proregulus*) (5)

Varsin niukka esiintyminen, vain viisi yksilöä. Neljä havainnoista tyypilliseen tapaan lokakuussa eteläisestä Suomesta, mutta ilahduttavasti mukana myös yksi sisämaan havainto Lahdesta. Maamme toinen talvihavainto tehtiin Hangossa joulukuussa. 2000-luvun vuotuiset summat ovat 68, 21, 3, 92, 36, 23, 31, 30, 66.

Kaikki havainnot: 6.10. Lahti Radiomäki (Seppe Leirilaakso), 16.10. Lemland Lågskär 2 (Arto Keskinen, Karno Mikkola, Tapio Aalto, Henrik Lindholm ym.), 21.10. Uusikaupunki Vekara (Pekka Alho, Jorma Tenovuo, Heikki Minn, Olli Tenovuo), 21.–22.10. Länsi-Turunmaa Korppoo, Utö (Ari Kuusela, Jorma Knaapi, Harri Salo, Leena Laitinen ym.) ja 7.12. Hanko Uddskatan, lintuasema (Aatu Vattulainen).

Lisäyksiä aiempiin havaintoihin: 4.10.2008 Korppoo Jungfruskär 1kv (v,r) (Martti Virolainen, Tuula Kyllönen, Ilkka Sten, Kari Degerstedt ym.) ja 4.10.2008 Hanko Tvärminne (Pekka Suhonen). Vuoden 2008 yhteismäärä nousee 66:een.

Taigauunilintu (*Phylloscopus inornatus*) (51)

Melko vaisu vuosi hippiaisuunilinnun tapaan, kokonaismäärä alle 2000-luvun keskiarvon. Elokuussa tavattiin 1, syys- 41 ja lokakuussa 9, joiden lisäksi lokakuussa tavattiin yksi taiga- / kashmirinuunilintu. Parhaimmat taigauunilintumaakunnat olivat

Taigauunilintu *Phylloscopus inornatus*, 25.10.2009 Helsinki. Kuva: PETTERI HYTÖNEN

Pohjois-Pohjanmaa (11 yksilöä), Keski-Pohjanmaa (8), Satakunta (7) ja Länsi-Uusimaa (6). Sisämaahavaintoja tehtiin Keski-Suomessa, Kuusamossa, Päijät-Hämeessä, Etelä- ja Pohjois-Karjalassa (2 yks.) sekä Kainuussa (3). Havaintojen mediaani oli 21.9., normaaliin tapaan. Vuotuiset summat 2000-luvulla 35, 19, 7, 130, 34, 112, 67, 67, 227. Esiintyminen alueittain kuvassa 11.

Yhteenveto havainnoista: Ensimmäinen 25.8. Oulu Puolivälinkangas (Harry Nyström). Seuraavat 8.9. Joensuu Höytiäisen kanavan suisto lintuasema 1 r (Ari Latja, Reima Hyytiäinen, Urho Paakkunainen) ja 12.9. Oulu Pikisaari (Toni Eskelin), minkä jälkeen lähes päivittäin syyskuun lopulle asti. Lokakuussa viimeiset 12.10. Tornio Palosaari (Jari Kivilompolo), 18.–27.10. Helsinki Lauttasaari (Mika Ohtonen, Aarne Ohtonen, Mika Ilari Koskinen ym.), 22.10. Luvia Säppi (Ari Pitkälä) ja 24.10. Oulu Värtö (Veli-Pekka Viklund). Myöhäisin havainto koskee lajiparia taiga- / kashmirinuunilintu: 26.10. Länsi-Turunmaa Korppoo Utö (Rolf Karlsson, Kimmo Jarpa, Henry Laine).

Pussitiainen (*Remiz pendulinus*) (8)

Melko runsas esiintyminen, mutta edellisvuodesta jäätin muutamalla yksilöllä. Valtaosa havainnoista keväisiä tai keskikesäisiä lintuja, mutta myös yksi lokakuinen havainto. Pesintää ei tänä vuonna todettu, mutta Kouvolassa havaittiin pesintään viittaavaa käyttäytymistä ja paikalla saattoi olla toinenkin yksilö. Viimevuotisella pesimäpaikalla Haminassa havaittiin reviiriä pitävä yksilö, jonka ei kuitenkaan havaittu pariutuneen. Raisiossa tavatulla yksilöllä oli unkarilainen rengas jalassaan. Se oli rengastettu 1kv lintuna Unkarissa 20.10.2006 1638 km etäisyydellä.

Kaikki havainnot: 29.4. Helsinki Vanhankaupunginlahti (Jukka Leskelä), 9.–29.5. Kouvola Kuusankoski Saksanaho (Heikki Luokkamäki, Antti

Vänskä, Veikko Heimola ym.), 17.5. Ylämaa Väkeväjärvi k (Jaakko Hynninen, Erkki Lehtovirta, Christer Casagrande), 18.5.–12.6. Hamina Kirkkojärvi k (Eero Hietanen, Sami Tuomela), 24.5.–11.6. Raisio Raisionlahti kontr (Jukka J. Nurmi, Pekka Alho ym.), 22.6. Espoo Laajalahti 2 +1kv (Petteri Hytönen, Riitta Välimäki, Jani Ceder ym.) ja 20.10. Hanko Uddskatan, lintuasema 1kv r (Roni Väisänen, Petteri Lehikoinen, Markus Keskitalo ym.).

Sepelsieppo (*Ficedula albicollis*) (5)

Kolme havainnoista tyypilliseen tapaan toukokuussa Lounais-Suomen saaristosta. Satakunnassa havaittiin maakunnan kautta aikain kolmas sepelsieppo, edelliset havaittu 10 ja 20 vuotta sitten. Espoossa kesäkuinen vanha koiras piristi sisämaanseurantapyyntiä, kyseessä oli mahdollisesti sama yksilö kuin edellisvuonna paikalla reviiriä pitänyt 2kv koiras.

Kaikki havainnot: 9.5. Lemland Lågskär k (Sampo Laukkanen, Aleksi Mikola), 2.–3.5. Länsi-Turunmaa Korppoo, Utö 2kv k (Kimmo Kuusisto, Juha Salminen, Jorma Tenovuo ym.), 19.5. Pori Outdoori 2kv k (Juha Sjöholm), 27.–29.5. Länsi-Turunmaa Korppoo, Utö 2kv k (Jouni Tittonen, Petri Ahti, Jorma Tenovuo ym.) ja 6.6. Espoo Laajalahti +2kv k (Johan Ekroos, Antti Mikala, Heikki Eriksson).

Mustaotsalepinkäinen (*Lanius minor*) (5)

Tavanomainen esiintyminen 2000-luvun vuosiin verrattuna. Neljä yksilöä tyypilliseen tapaan vanhoja lintuja kesällä tai kesän kynnyksellä, mutta mukana poikkeuksellisesti nuori lintu syyskuussa.

Kaikki havainnot: 30.5. Länsi-Turunmaa Korppoo Utö k (Totti Toiskallio, Kimmo Kuusisto, Jarmo Saarnio), 2.–3.6. Vaasa Söderfjärden (Christer Hangelin, Stig Dahlström, Sara Dahlström), 11.–15.7. Uusikaupunki Pyhämaa Kukainen +1kv (Pekka Alho, Heikki Saarnio, Erkki Lehtovirta ym.), 1.–2.8. Kouvola Elimäki Raussila +1kv k (Jani Salonen, Juha Ojala ym.) ja 11.9. Mynämäki Mie-

Helsingissä kesällä 2009 pesinyt keltahempko *Serinus serinus* tuotti lajin ensimmäisen Suomessa rengastetun poikueen. Kuvat: PETTERI LEHIKONEN ja WILLIAM VELMALA (pesä).

toinen Saarentie 1kv (Kimmo Jarpa, Timo Elovaa-
ra, Pekka Alho, Hannu Ali-Eskola ym.).

Keltahempko (*Serinus serinus*) (10)

Melko tyypillinen esiintymiskuva, valtaosa havainnoista huhti–kesäkuulta. Mukana poikkeuksellinen havainto Lapista. Helsingin Suomenlinnassa kaksi kertaa pesineen parin poikaset nostavat kokonaismäärää selvästi. Parin ensimmäinen pesintä tuhoutui poikasvaiheessa ilmeisesti saalistuksen johdosta. Ensimmäisen pesyeen kokoa ei ehditty tarkastaa. Toinen pesintä tuotti neljä rengastusikäistä poikasta, joista ainakin kolme tavattiin pesästä lähden jälkeen. Yksi poikasista löytyi myöhemmin syksyllä kuolleena varastotilasta.

Kaikki havainnot: 11.4. Länsi-Turunmaa Korpoo Utö (Tom Lindroos), 27.4.–2.5. Hango Uddskatan lintuasema kn (Jarkko Santaharju, Riikka Kaartinen, Kim Söderling ym.), 25.5. Rovaniemi Niskanperä (Jukka Jokimäki), 26.5.–26.10. Helsinki Suomenlinna kn 1+4' (William Velmala, Aki Aintila, Johannes Hänninen ym.), 29.5.–3.6. Helsinki Lauttasaari Än (Tarmo Lehtilä, Juha Laaksonen ym.), 31.5.–1.6. Pori Viikkari n (Petteri Mäkelä, Jan Lundgren, Matleena Mäkelä ym.) ja 17.6. Espoo Suvisaaristo Stora Bodö Än (Esa Lammi).

Kategoria C

Mandariinisorsa (*Aix galericulata*) (8)

Yksilömäärässä tuli pudotusta muutamaan aiempaan vuoteen (2008 16, 2007 13, 2006 28), mutta vuotta voidaan kuitenkin pitää kohtalaisena. Havaintojen painottuminen vesilintujen muuttoaikaan huhti–touku-kuussa on tyypillistä, samoin naaraiden pieni osuus havaituista linnuista (tänä vuonna kaikki havaitut koiraita).

Kaikki havainnot: 11.4. Helsinki Töölönlahti 2 jp k (Jussi Lampinen, ilm. Kalle Rainio), 26.4. Helsinki Vanhankaupunginlahti jp k (Pertti Rasp, Ossi Nummelin), 26.4.–2.5. Tornio Raumonjärvi 2 k (Jouni Ylipekkala, Tuomas Lankila, Kimmo Lankila, Kari Putkonen ym.), 10.5.–23.5. Lapinlahti Linnansalmi 2 jp k (Juha Koponen ym.), 18.9. Turku Ruissalo k (Jouko Lunden).

Kategoria E

Tiibetinhani (*Anser indicus*) (27)

Ranuan eläinpuistossa talvehtinut edellisvuoden poikanen vapautettiin 27.5. kotimaisiin Kemijärven jätevesijärvelle, missä se pääsi lyöttäytymään paikalle sulkimaan saapuneiden hanhien (vain kaksi tiibetinhanea ja kaksi risteymää) joukkoon, ja lähti 13.8. näiden mukana muuttomatkalle. Näiden lintujen lisäksi jätevesijärvellä vieraili kesäkuussa hanhipariskunta ja 11 hanhen parvi, jotka eivät kuitenkaan jääneet alueelle. Lintujen yhteismäärässä on Ristijärven ja Taivalkosken havaintojen tulkittu koskevan samaa parvea.

Kaikki havainnot: 5.4. Jomala Överby (Samuel Jansson, Yngve Jansson, Mari Åkerholm, Johan Ekholm ym.), 6.5. Kirkkonummi Rönnskär NE klo 10:35 (Jukka Hintikka, Janne Koskinen), 12.5. Lappeenranta Joutseno Konnunsuo (Karri Kuitunen, Juha Koli ym.), 17.5. Tornio Kantojärvi 2 lask. p (Tommi Lankila, Tuomas Lankila, Eetu Lankila), 26.5. Masku Kankaisten Golfpuisto 2 (Tapio Suominen, Kari Jokila, Hannu Ali-Eskola), 27.5.–13.8. Kemijärvi jätevesijärvi–venesatama 1 2kv r (Pirkka Aalto), 15.–18.6. Kemijärvi jätevesijärvi 2, joista toinen oli rengastettu paikalla edellisvuonna ja kontrolloitu syksyllä Gotlannissa (Pirkka Aalto), 18.6. Ristijärvi kk 4 (Hannu Rönkkö, Jouni Ruuskanen, Sisko Pahkala, Untamo Pahkala), 19.6. Taivalkoski Hutunniemi 4 kiert. (Kimmo Huttu), 26.6. Kemijärvi jätevesijärvi 11 (renkaattomia) (Pirkka

Aalto), 1.7.–13.8. Kemijärvi jätevesijärvi–venesatama 2 (Pirkka Aalto).

Mustajoutsen (*Cygnus atratus*) (3)

Muutamia havaintoja tehdään vuosittain. Katsausvuonna tehtiin neljä havaintoa, joista Ranuan linnut tulkittiin samaksi yksilöksi.

Kaikki havainnot: 20.3. Helsinki Seurasaari (Jarno Mela), 22.–29.3. Hartola Tainionvirta Koskeniemi ad (Reijo Ikonen, Merja Väärä ym.), 21.6. Ranua Latva–Penämöjärvi (kuuden laulujoutsenen kanssa) (Paula Perälä) ja 28.6. Ranua Kuhajärvi p, nousi (kolmen laulujoutsenen kanssa) (Mauri Kuha, Teija Teppola).

Morsiosorsa (*Aix sponsa*) (1)

Ainoa morsiosorsa nähtiin Kotkassa. Ilmeisesti sama lintu on ollut siellä vuodesta 2004 alkaen. Nytkin se ilmestyi syksyllä ja oleili kevääseen saakka kahdella eri paikalla. Kesällä ei havaittu ollenkaan. Koiras nähtiin välillä sinisorsanaaraan kanssa.

Ainoa havainto: 28.8.2008–11.4. Kotka Kotkansaari k jp (Rauno Sandberg ym.) ja 1.2.–3.4. Kotka Luotsi-Kuusinen k jp (Eero Hietanen, Markus Keskitalo ym.).

Kiitokset

Seuraavat henkilöt toimittivat omien toimialueitensa havainnot käyttöömmme ja mahdollistivat tämän katsauksen kokoamisen: Johan Ekholm (ÄFF), Kalle Rainio (TLY), Petteri Hytönen ja Pasi Pirinen (Tringa), Jan Södersved (Hakki), Antti Mähönen (Apus), Joni Sundström (PSLY), Markus Keskitalo (KyLY), Jarmo Pirhonen (EKLY), Petri Kuhno (PHLY), Ilkka Hakala (KHLY), Oskari Härmä (LHLH), Aarne Ohtonen (PiLY), Kalle Haapala (RSLH), Jani Vastamäki (PLY), Ilkka Iivonen (SpLY), Aarne Lahti (MLY), Jan Hägg (OA), Esko Rajala (SSLTY), Tero Toivanen (KSLY), Harri

Okkonen (Oriolus), Roni Väisänen (PKLTY), Eelis Rissanen (Kuikka), Toni Uusimäki (KPLY), Petri Lampila (PPLY), Hannu Rönkkö (KLY), Jouni Yli-Pekkala (Xenus), Pirkka Aalto (LLY) ja Antti Peuna (KLK). Lisäksi katsausta paransivat oikolukemalla tai lisätietoja antamalla: Pekka Alho, Teppo Helo, Anne-Mari Rissanen ja Heikki Seppänen.

Kirjoittajien osoitteet / Authors' addresses:

Eelis Rissanen: Luvelahdentie 30, 71890 Hamula
email: elmeri.rissanen@dnainternet.net

Pirkka Aalto: Pieskankatu 4, 98100 Kemijärvi
email: pirkka.aalto@pp.inet.fi

Kimmo Järvinen: Ulvilantie 25 A 4,
00350 Helsinki
email: koojii12@hotmail.com

Petteri Lehikoinen: Hämeentie 95 A 9,
00550 Helsinki
email: petteri.lehikoinen@helsinki.fi

Pertti Renvall: Kivenkierto 13, 70900 Toivala
email pertti.renvall@gmail.com

Summary: Lesser rarities in Finland 2009

This is a report on the occurrence of lesser rarities (45 species) in Finland in 2009. The purpose of this report is to publish observations of more or less annually occurring rare species as an extension of the rare bird report of the Finnish National Rarities Committee. All observations of the species recorded less than about 15 times are listed. The number shown in brackets after each scientific name summarises the total number of recorded individuals. The following abbreviations are used in individual records: kv = calendar year, n-puk = female plumage, k = male, f = female, m = migrating, jp = adult breeding plumage, vp = transient plumage, r = trapped and ringed, Ä = singing.

Snow Goose (*Anser caerulescens*) had a quite normal year with two records. Fewer Pale-bellied Brent Geese (*Branta bernicla hrota*) were seen than in average years, perhaps due to weak migration of Brent Geese in spring and autumn. The year was also poor for Red-breasted Goose (*Branta ruficollis*) with only five records: one was seen in winter (the same bird as in 2008) and one early in spring in March. Two Ruddy Shelducks (*Tadorna ferruginea*) were seen after two bad years. For King Eider (*Somateria spectabilis*) the year was quite normal with records in spring, but none in autumn. Great Northern Diver (*Gavia immer*) was seen only twice, while White-billed Diver (*Gavia adamsii*) showed a normal record pattern during the arctic migration.

Great Egret (*Egretta alba*) occurred in great numbers, with 52 records, causing difficulties to analyse the total amount of individuals. Black Stork (*Ciconia nigra*) also had a better year than on average. Pallid Harrier (*Circus macrourus*) achieved a new record with 120 individuals. A few were seen also in summertime, but none breeding. Also more Montagu's Harriers (*Circus pygargus*) than usual were seen and two successful breedings were reported. Greater Spotted Eagle (*Aquila clanga*) was seen in usual numbers, but for Lesser Spotted Eagle (*Aquila pomarina*) the year was poor with only five records. 38 Red-footed Falcons (*Falco vespertinus*) were seen, but no breeding was confirmed.

Little Crake (*Porzana parva*) had a third year with a poor occurrence, with only one record. Pied Avocet (*Recurvirostra avocetta*) occurred in smaller numbers than usual. The first of them was recorded early, arriving on 28 March. Marsh Sandpiper (*Tringa stagnatilis*) had a good year with 68 records, but no breeding was reported. Fewer than usual Pomarine Skuas (*Stercorarius pomarinus*) and Black-legged Kittiwakes (*Rissa tridactyla*) were seen. 14 Sandwich Terns (*Sterna sandvicensis*) were reported. White winged tern (*Chlidonias leucopterus*) was seen only once. Snowy Owl (*Bubo scandiacus*) has shown a poor occur-

rence from year to year, with only 4 records this year. Kingfisher (*Alcedo atthis*) had an excellent year with 85 individuals, also 6 ascertained or possible breedings were reported. 33 Bee-eaters (*Merops apiaster*) was a new record since 2000. Roller (*Coracias garrulus*) was not seen this year at all, numbers have varied from zero to two per year. Hoopoe (*Upupa epops*) had a normal year.

Short-toed Lark (*Calandrella brachydactyla*) had a normal occurrence with 6 individuals. There were more Richard's Pipits (*Anthus richardi*) than on average including a spring record. The year was again good for Citrine Wagtail (*Motacilla citreola*). Four ascertained or possible breedings were reported. One ringed individual was seen (ringed in Finland in 2008). A total of 5 Eastern Stonechats (*Saxicola torquata maurus*) were seen (incl. *maurus* and unidentified ssp's). Only one Lanceolated Warbler (*Locustella lanceolata*) was observed. Low numbers have been recorded since 2002. Six singing Savi's Warblers (*Locustella luscinoides*) was less than normal. Booted Warbler (*Hippolais caligata*) had a normal occurrence with 11 individuals including one breeding. Pallas's Leaf Warbler (*Phylloscopus proregulus*) had a very poor year with only 5 individuals. 51 Yellow-browed Warblers (*Phylloscopus inornatus*) is also less than normal. Penduline Tits (*Remiz pendulinus*) had a better year than usual. A ringed bird was caught in Raisio (ringed in Hungary 2006, distance about 1600 km). Five Collared Flycatchers (*Ficedula albicollis*) and five Lesser Grey Shrikes (*Lanius minor*) were rather typical numbers for both species. Rose-coloured Starling (*Sturnus roseus*) was not seen at all this year. 10 Serins (*Serinus serinus*) denotes a typical year. Also one breeding was witnessed, unsuccessful at first but the second try produced 4 young.

Other categories: 8 Mandarin Ducks (*Aix galericulata*) is quite normal. 27 Bar-headed Geese (*Anser indicus*) were seen, together with some hybrid geese. 4 single Black Swans (*Cygnus atratus*) and one Wood Duck (*Aix sponsa*) were seen.

Kemijärven sulkasatoparven muodostivat vuonna 2009 kolme tiibetinhänhea *Anser indicus*, joista yksi oli Ranuan eläinpuistossa talvensa viettänyt edellisvuoden poikanen, sekä kaksi hanhiristeymää. Kuva: PIRKKA AALTO